

Nettverk for personvernombud i fylkeskommuner

Innspill til ny nasjonal digitaliseringsstrategi

Fylkeskommunenes personvernombud har et eget nettverk og et aktivt samarbeid. Nettverket vil gjerne bidra i dugnaden med å gi innspill til ny nasjonal digitaliseringsstrategi og har satt ned en liten arbeidsgruppe for å skrive innspill. Våre innspill er dels generelle og dels knyttet til digitalisering i offentlig sektor.

Fem viktige ønsker for ny nasjonal digitaliseringsstrategi

- 1. Digitaliseringsstrategien må være tydelig på krav til personvern og strategien må legge frem virkemidler som styrker personvernet i digitaliseringen**
  - En digitaliseringsstrategi må være ambisiøs med hensyn til personvernet. Ambisjonen må ikke være bare ord og visjoner, men vise til konkrete tiltak, virkemidler og krav.
  - Strategien må bygge på prinsippet om innebygd personvern. Personvernet må ivaretas fra ide og design, gjennom forvaltning og drift og helt fram til avviklingen av en tjeneste eller prosess.
  - Strategien må bygge på tanken om et godt personvern for alle. Systemer og tjenester kan ikke legges opp slik at godt personvern kun er mulig for de som er bevisste, de som tar seg bryet eller de som kan betale.
- 2. Digitaliseringsstrategien må bidra til å styrke og forenkle innbyggernes kontroll over egne personopplysninger**
  - De digitale løsningene må styrke innbyggerens reelle innsikt i, og deres reelle selvråderett og medvirkning i, hvordan egne personopplysninger samles inn, brukes og viderefremmes.
  - En god digitalisering må evne å kunne spørre de det gjelder, kunne registrere ulike valg og tillatelser, samt videre kunne håndtere brukerens preferanser og valg.
  - Flyt av personopplysninger som ikke er tiltenkt, som ikke er nødvendig eller har hjemmel, skal heller ikke skje. Det er viktig at en digitalisering ikke medfører en økt viderefremming av personopplysninger over hodene på folk.
  - Digitalisering skal gi forenkling for innbyggere. Digitaliseringsstrategien må skje uten at forenklingen resulterer i at individene mister oversikten over flyt av egne personopplysninger, og reduserer reell innflytelse over hvilke parter som skal få del i hvilken informasjon om dem.
  - Klarspråksatsing innen informasjon om behandling av personopplysninger, særlig med hensyn til barn og eldre.
- 3. Digitaliseringsstrategien må handle om å skaffe tilstrekkelige menneskelige ressurser og personvernkompetanse i digitaliseringen**
  - Det er en kjent sak at personvernkompetanse dels er mangelvare i kommunal sektor og mange andre steder. Uten tilgjengelig kompetanse vil personvernhensyn i realiteten tape i digitaliseringsprosjekter. Det er viktig å ikke glemme at noen må gjøre jobben, ellers har den strategiske tanke liten verdi for praksis.

- Strategien bør se på hva som behøves av utdanning og andre kompetansehevende tiltak. Personvern må inn på alle utdanningsnivåer. Personvern er viktig basiskompetanse for elevene i grunnskolen og må sterkere inn i lærerutdanningen. Innebygd personvern må være et viktig element i IT-relatert utdanning slik at personvernet ivaretas i våre digitale løsninger.

4. Digitaliseringsstrategien må ha mål om at digitalisering skal styrke befolkningens tillit til offentlige virksomheters informasjonsbehandling

- Digitaliseringsstrategien må bidra til vesentlig styrket informasjons-/cybersikkerhet, slik at innbyggernes personopplysninger har en tidsriktig beskyttelse. Vi vet at behovet for forbedringer er stort og at vi trenger å ta igjen et etterslep. At innbyggerne kan stole på at deres personopplysninger håndteres og lagres trygt, er svært viktig for tilliten til offentlige virksomheter.
- Det offentlige behandler store mengder personopplysninger. Brukere av digitale tjenester vil ofte ikke ha noen valgmuligheter i møte med det offentlige. At personvern og informasjonssikkerhet er ivaretatt blir derfor ekstra viktig for tilliten til det offentlige.

Vi viser for øvrig til punktet over om å **styrke og forenkle innbyggernes kontroll over egne personopplysninger**, noe som vil være tillitsbyggende.

5. Digitaliseringsstrategien må sikre vi har et mangfold av aktører som kan ivareta personvernet

- Å styrke mangfold og evne til å ivareta personvernet hos et bredt utvalg av leverandører av digitale tjenester, vil være et viktig bidrag til godt personvern og sikring av grunnleggende demokratiske verdier.

Ingen er tjent med at vi sitter igjen med et knippe gigantiske tech-leverandører, heller ikke personvernet. Dette er spesielt viktig når store leverandører har forretningsmodeller som kan være direkte i strid med grunnleggende personvernprinsipper og retten til privatliv.

- Det er viktig at norske teknologileverandører har tilstrekkelig kompetanse om personvern og særskilt god kjennskap til innebygd personvern. Dette er en viktig forutsetning for ivaretagelsen av personvern i offentlige anskaffelser.

For Nettverk for personvernombud i fylkeskommuner

Merete Longva Bjerke

Stian D. Kringlebotn

Erlend V. Udnesseter